

DOKTORANDSKÉ ŠTÚDIUM
ŠTUDIJNÝ PROGRAM: PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA
Návrh tém dizertačných prác – akademický rok 2021/22

Školiteľ: prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: *Súčasný stav a aktuálne problémy školskej preventívnej práce na prvom stupni základných škôl*

Anotácia: Škola je dominantný socializačný a výchovný činiteľ, zásadnú úlohu zohráva aj pri prevencii – nešpecifickej i špecifickej. Cieľom teoretickej časti dizertačnej práce bude analyzovať realizovanie prevencie na prvom stupni základných škôl na základe slovenských, českých i ďalších zahraničných prameňov, prezentovať tiež situáciu v zahraničí. Osobitná pozornosť bude venovaná súčasnému stavu a aktuálnym problémom školskej preventívnej práce u žiakov prvého stupňa základných škôl, ako aj platnej legislatíve a dokumentom v Slovenskej republike. Empirický výskum bude zameraný na monitoring a analýzu súčasného stavu realizovania prevencie rizikového správania na prvom stupni základných škôl na Slovensku (metód a foriem, frekvencie preventívnych aktivít, realizátorov prevencie a pod.).

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Nie sú

Školiteľ: prof. PaedDr. Božena Šupšáková, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: *Učiteľkino vnímanie vlastných potencialít v predprimárnom vzdelávaní*

Anotácia: Podľa A. Banduru vnímaná zdatnosť je to, ako človek posudzuje svoje potenciality pre danú činnosť. Je to „úsudok ľudí o svojich potencialitách organizovať činnosť a vykonávať ju na dosiahnutie určitého typu výkonu“ (Bandura, A. *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliff s: Prentice Hall, 1986). Cieľom dizertačnej práce je skúmať vlastný potenciál učiteľiek v predprimárnom vzdelávaní. Výskum je zameraný na profesijnú zdatnosť vnímanú učiteľkou na základe sebahodnotenia. Výskumnú vzorku budú tvoriť učiteľky materských škôl.

Poznámka: Interná/ Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Aktívna znalosť anglického alebo iného svetového jazyka, reálna možnosť vstupovať do materskej školy

Školiteľ: prof. PaedDr. Božena Šupšáková, PhD.

Navrhovaná téma č. 3: *Učiteľovo vnímanie vlastných potencialít v primárnom vzdelávaní*

Anotácia: Podľa A. Banduru vnímaná zdatnosť je to, ako človek posudzuje svoje potenciality pre danú činnosť. Je to „úsudok ľudí o svojich potencialitách organizovať činnosť a vykonávať ju na dosiahnutie určitého typu výkonu“ (Bandura, A. *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliff s: Prentice Hall, 1986). Cieľom dizertačnej práce je skúmať vlastný potenciál učiteľiek a učiteľov v primárnom vzdelávaní, prioritne v oblasti vyučovania. Výskum je zameraný na profesijnú zdatnosť vnímanú učiteľom/učiteľkou na základe sebahodnotenia. Výskumnú vzorku budú tvoriť učiteľky a učelia primárneho vzdelávania na Slovensku.

Poznámka: Interná/ Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Aktívna znalosť anglického alebo iného svetového jazyka, reálna možnosť vstupovať do základnej školy

Školiteľ: prof. PaedDr. Božena Šupšáková, PhD.

Navrhovaná téma č. 4: *Úloha učiteľa v edukácii prostredníctvom digitálnych technológií vo virtuálnom priestore*

Anotácia: Doterajšie medzinárodné výskumné štúdie naznačujú, že efektívnosť virtuálneho vzdelávania žiakov základných škôl závisí od kvality učiteľa. Do značnej miery aj od toho, ako kvalitne

sú žiaci vedení učiteľom (príprava vyučovacej hodiny, spätná väzba...), aké kolaboratívne nástroje online vzdelávania sa používajú, aké technické prostriedky majú žiaci k dispozícii (kvalita internetového pripojenia, dostupnosť notebooku, resp. tabletu), aké podmienky majú vytvorené v domácnosti a tiež či a ako sa podieľajú rodičia na tejto forme vzdelávania.

Cieľom dizertačnej práce je skúmať úlohu učiteľa v edukácii prostredníctvom digitálnych technológií vo virtuálnom priestore (web a sociálne siete). Výskum bude zameraný prioritne na oblasť motivácie, tiež na interakciu a spätnú väzbu so žiakmi v primárnom vzdelávaní. Na zber kvalitatívnych údajov sa odporúča použiť výskumné metódy – pozorovanie výskumného subjektu, vrátane poznatkov z diskusných fór v tejto oblasti, rozhovor a výskumnú metódu – dotazník.

Poznámka: Interná/ Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Aktívna znalosť anglického alebo iného svetového jazyka, reálna možnosť vstupovať do základnej školy

Školiteľ: doc. PhDr. PaedDr. Miroslav Gejdoš, PhD.

Navrhovaná téma č. 5: *J.H. Pestalozzi – implementácia jeho prirodzeného poriadku a vyučovacích metód pre PEP*

Anotácia: Hlavnou úlohou a cieľom je spracovať – na základe dostupných prameňov – čo najpodrobnejší obraz J.H. Pestalozziho života a následne implementovať jeho prirodzený poriadok a vyučovacie metódy do moderného predprimárneho a primárneho vzdelávania.

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Výborná znalosť nemeckého jazyka

Školiteľ: doc. PhDr. PaedDr. Miroslav Gejdoš, PhD.

Navrhovaná téma č. 6: *Osobnosť M.T. Brunswickovej – zakladateľky predškolskej výchovy v Uhorsku (implementácia jej myšlienok pre PEP)*

Anotácia: Hlavnou úlohou a cieľom je spracovať – na základe dostupných prameňov – čo najpodrobnejší obraz života M.T. Brunswickovej (M.T. Brunšvikovej) a následne implementovať jej myšlienky do súčasného predprimárneho a primárneho vzdelávania.

Návrh: Interná/externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Znalosť nemeckého jazyka

Školiteľ: Doc. PaedDr. Zuzana Chanasová, PhD.

Navrhovaná téma č. 7: *Komparácia literárneho hrdinu a jeho aplikácia vo výchove k zvolenej cnosti (študent si zvolí konkrétnu cnosť, napr. spravodlivosť) v predprimárnom vzdelávaní*

Anotácia: Študent si zvolí konkrétnu cnosť a konkrétny typ literárneho hrdinu (napr. zvierací hrdina - mravec), ktorého komparuje minimálne v dvoch krajinách (napr. Ferdo mravec (SK) a Ciondolino (IT)). Po spracovaní teoretických východísk jeho aplikačná alebo výskumná činnosť musí smerovať k rozvoju výchovy k zvolenej cnosti u dieťaťa predprimárneho vzdelávania napr. na cirkevných materských školách.

Poznámka: Interná forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (nemusí byť svetový, okrem českého jazyka), vďaka ktorému bude študent schopný realizovať výskum zameraný na literárneho hrdinu v inej krajine.

Školiteľ: Doc. PaedDr. Zuzana Chanasová, PhD.

Navrhovaná téma č. 8: *Aplikácia vybraných atribútov teológie Jána Pavla II. pri rozvoji čitateľskej gramotnosti v primárnom vzdelávaní*

Anotácia: Študent si na základe zvolených atribútov vychádzajúcich z teológie Jána Pavla II. (personalizmus), s ktorými je možné pracovať v rámci primárneho vzdelávania vypracuje metodiku na rozvoj čitateľskej gramotnosti. Prínosom bude prepracovanie teologického jazyka do literárnej podoby vhodnej pre primárne vzdelávanie. Napr. Ján Pavol II. napísal divadelnú hru - Klenotníkov obchod, ktorú je možné zjednodušiť, zanalyzovať a navrhnuť metodický materiál, ktorý sa aplikuje v

edukačnej praxi (experiment) prípadne zrealizuje prostredníctvom dramatizačných metód, so zameraním na rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Poznámka: Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Pre aplikačný rozmer práce je nevyhnutná min. dvojročná prax v primárnom vzdelávaní a základná znalosť teológie Jána Pavla II.

Školiteľ: Doc. PaedDr. Zuzana Chanasová, PhD.

Navrhovaná téma č. 9: *Rozvoj komunikačných kompetencií prostredníctvom Katechéz Dobrého pastiera u dieťaťa mladšieho školského veku/predškolského veku (študent si zvolí obdobie)*

Anotácia: Katechézy Dobrého pastiera vychádzajú z pedagogiky Márie Montessori. Primárne podporujú náboženský potenciál dieťaťa predškolského a mladšieho školského veku. Za posledných 5 rokov sa na Slovensku vytvorilo zopár átrií, kde sa realizujú tieto katechézy. Prostredníctvom kvalitatívneho/kvantitatívneho výskumu ziaci focus svojho bádania na zvolené kompetencie a ich rozvoj prostredníctvom Katechéz dobrého pastiera. (Študent si vyberie, či sa bude zameriavať na predškolský vek, alebo mladší školský vek).

Poznámka: Interná forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Nevyhnutná aspoň minimálna skúsenosť (absolvovaný workshop/kurz) s Katechézami Dobrého pastiera.

Školiteľ: doc. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Navrhovaná téma č. 10: *Nadpredmetová hodnotová výchova v primárnej edukácii*

Anotácia: Otázka hodnôt v edukácii je téma, ktorá je imanentná v pedagogických a odborných diskurzoch o účele výchovy a vzdelávania a ich praktickej stránke. Netýka sa to len výučby predmetov na to určených (NV, ETV), ale presahuje tento predmetový rámec, keďže pedagogické prístupy spájajú hodnoty s morálnym vývojom osobnosti ako takej. Cieľom bude vytvoriť metodiky pre učiteľov primárnej edukácie a ich následná verifikácia v pedagogickej praxi.

Poznámka: Interná forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Výborná znalosť cudzieho jazyka

Školiteľ: doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.

Navrhovaná téma č. 11: *Identifikácia a analýza latentne agresívneho správania u detí predškolského veku v prostredí materskej školy*

Anotácia: Zámerom dizertačnej práce je zamerať sa na menej rozpracovanú špecifickú formu šikanovania – na latentné (skryté) agresívne správanie v predškolskom veku. Cieľom dizertačnej práce je identifikovať a analyzovať prejavy a formy skryto agresívneho správania v slovenskej materskej škole a na základe dôkladnej analýzy vytvoriť a verifikovať batériu evalvačných nástrojov dotýkajúcich sa identifikovania latentne agresívneho správania v období predškolského veku s reálnou možnosťou použitia pre pedagógov v slovenských materských školách.

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Výborná znalosť cudzieho (anglického) jazyka, reálna možnosť vstupovať do prostredí materských škôl, prax

Školiteľ: doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.

Navrhovaná téma č. 12: *Sociálna agresia v skupinách detí predškolského veku a jej eliminovanie formou preventívnych stratégií a programov*

Anotácia: Jedným z prvých krokov ako podporiť zdravé sociálne vzťahy v skupinách detí už od raného veku je prevencia formou konkrétnych programov, či osvedčených stratégií. Konkrétna práca so skupinami detí v rámci modelových situácií v dosahovaní zdravých sociálnych vzťahov je v zahraničí bežnou súčasťou školského programu materskej školy. V našich podmienkach je realizácia preventívnych stratégií na podporu sociálnych vzťahov detí predškolského veku výrazne poddimenzované v porovnaní aj s okolitými krajinami. Hlavným zámerom dizertačnej práce je teoretická analýza existujúcich preventívnych programov a stratégií úzko špecificky orientovaných na

znižovanie sociálnej agresie v sociálnych skupinách detí predškolského veku (v zahraničí a v našich podmienkach) a následná tvorba autorského preventívneho programu s reálnou verifikáciou v slovenskej materskej škole.

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Výborná znalosť cudzieho (anglického) jazyka, reálna možnosť vstupovať do prostredí materských škôl, prax

Školiteľ : doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.

Navrhovaná téma č. 13: Podmienky integrácie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole

Anotácia: Analyzovať súčasný stav poskytovaných podmienok detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sú začlenené (a evidované na základe splnených podmienok) do materských škôl bežného typu. Z jednotlivých zistení vypracovať batériu nástrojov na posudzovanie podmienok úspešnej integrácie a doplniť konkrétne odporúčania k vytváraniu podmienok v prospech integrácie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími podmienkami v materskej škole.

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Výborná znalosť cudzieho (anglického, nemeckého, maďarského) jazyka, reálna možnosť vstupovať do prostredí materských škôl, znalosť problematiky integrácie v SR

Školiteľ: doc. PaedDr. Peter Mačura, PhD.

Navrhovaná téma č. 14: Základné pohybové kompetencie a zručnosti detí v predprimárnom vzdelávaní

Anotácia: Hlavným zámerom dizertačnej práce bude vyčerpávajúco informovať o základných pohybových kompetenciách a zručnostiach detí v predprimárnom vzdelávaní. Po obsahovej analýze výsledkov výskumov vyhľadanych v najrenomovanejších svetových databázach sa vypracuje súbor teoretických a empirických poznatkov o problematike. Bude poskytovať podstatné informácie o základných pohybových kompetenciách a zručnostiach detí predškolského veku a o možnostiach ich rozvoja v kontexte pohlavia a zmien súvisiacich s pribúdajúcim vekom.

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Znalosť anglického jazyka, práca na internete

Školiteľ: doc. PaedDr. Peter Mačura, PhD.

Navrhovaná téma č. 15: Základné pohybové kompetencie a zručnosti detí 1. a 2. ročníka základnej školy

Anotácia: Hlavným zámerom dizertačnej práce bude vyčerpávajúco informovať o základných pohybových kompetenciách a zručnostiach detí 1. a 2. ročníka základnej školy. Po obsahovej analýze výsledkov výskumov vyhľadanych v najrenomovanejších svetových databázach sa vypracuje súbor teoretických a empirických poznatkov o problematike. Bude poskytovať podstatné informácie o základných pohybových kompetenciách a zručnostiach 6-ročných až 8-ročných detí mladšieho školského veku a o možnostiach ich rozvoja v kontexte pohlavia a zmien súvisiacich s pribúdajúcim vekom.

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Znalosť anglického jazyka, práca na internete

Školiteľ: doc. PaedDr. Peter Mačura, PhD.

Navrhovaná téma č. 16: Základné pohybové kompetencie a zručnosti detí 3. a 4. ročníka základnej školy

Anotácia: Hlavným zámerom dizertačnej práce bude vyčerpávajúco informovať o základných pohybových kompetenciách a zručnostiach detí 3. a 4. ročníka základnej školy. Po obsahovej analýze výsledkov výskumov vyhľadanych v najrenomovanejších svetových databázach sa vypracuje súbor teoretických a empirických poznatkov o problematike. Bude poskytovať podstatné informácie

o základných pohybových kompetenciách a zručnostiach 8-ročných až 10-ročných detí mladšieho školského veku a o možnostiach ich rozvoja v kontexte pohlavia a zmien súvisiacich s pribúdajúcim vekom.

Poznámka: Interná/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Znalosť anglického jazyka, práca na internete

Školiteľ: doc. PaedDr. Martin Papčo, PhD.

Navrhovaná téma č. 17: Vizualizácia vo vyučovaní elementárnej matematiky

Anotácia: Rokmi overená učiteľská skúsenosť čoraz viac presviedča odborníkov na vyučovanie matematiky i tvorcov učebníc, aby sa vo svojej práci zamerali na vizualizáciu. V mnohých prípadoch totiž namiesto mnohých slov možno sprostredkovať pochopenie jediným obrázkom. Opierajúc sa o prax učiteľov a mienku odborníkov, ako aj vychádzajúc z učebných textov je zámerom práce identifikovať, bližšie opísať, analyzovať mieru i efektivitu využívania, kategorizovať a napokon i zosumarizovať prvky vizualizácie vo vyučovaní matematiky na prvom stupni základných škôl. Ak sa ukáže potreba, na formuláciu i odôvodnenie tvrdení budú ako jeden z fundamentov slúžiť výsledky štatistického prieskumu v primeranom rozsahu. Súčasťou by mohla byť aj príprava batérie pojmov, na zvládnutie ktorých sa môže vizualizácia efektívne uplatniť.

Poznámka: Interná forma štúdia/Externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: Vítaná, nie však nutná je istá skúsenosť s vyučovaním matematiky, ako aj so štatistickým spracovaním údajov.

Ružomberok, 28. január 2021

prof. PaedDr. Božena Šupšáková, PhD., v.r.

Garant študijného programu PEP KU

Predseda odborovej komisie PEP PdF KU